

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW

z dnia 18 października 2016 r.

w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna

Na podstawie art. 114 ust. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rada Ministrów przyjmuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna stanowiący aktualizację dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna²⁾.

2. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

BEATA SZYDŁO

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1590, 1642 i 2295 oraz z 2016 r. poz. 352 i 1250.

²⁾ M.P. z 2011 r. Nr 58, poz. 578.

Sprawdzono pod względem
prawnym i redakcyjnym:

Sekretarz Rady Ministrów
Jolanta Rusiniak

Dyrektor Departamentu Rady Ministrów
Hanka Babińska

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego ustanowionego w art. 114 ust. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.), który upoważnia Radę Ministrów do przyjęcia, w drodze rozporządzenia, planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i jego kolejnych aktualizacji.

Pierwszy Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna został przyjęty przez Radę Ministrów 22 lutego 2011 r. (M.P. z 2011 r. Nr 58, poz. 578). Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 850 oraz z 2015 r. poz. 2295) pierwszej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy dokonuje się w terminie do dnia 22 grudnia 2015 r. Termin ten wynika z art. 13 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275), który nałożył na państwa członkowskie obowiązek aktualizacji planów gospodarowania wodami najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie tej dyrektywy. Jednocześnie opracowanie i przyjęcie planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy oraz ich aktualizacji stanowi wypełnienie warunku *ex ante*, o którym mowa w załączniku XI *Warunki wstępne* (część I *Tematyczne warunki wstępne* cel tematyczny 6 *Zachowanie i ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami*) do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.).

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że aktualizacja nie jest rodzajem nowelizacji dotychczasowego planu gospodarowania wodami, lecz polega na opracowaniu nowego dokumentu, który dodatkowo, oprócz danych określonych w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, zawiera analizę realizacji dotychczasowych planów

gospodarowania, w tym ocenę postępu w osiąganiu celów środowiskowych, z prezentacją wyników monitoringu w okresie objętym poprzednim planem oraz wyjaśnieniem przyczyn ewentualnego nieosiągnięcia niektórych celów środowiskowych, charakterystykę i wyjaśnienie wszystkich działań przewidzianych w poprzednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu, które nie zostały wdrożone, oraz charakterystykę koniecznych dodatkowych działań ustalonych w trakcie realizacji planu – art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

Po przyjęciu przez Radę Ministrów aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna, jako dokument strategiczny, stanowić będzie podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych, usprawniającą proces osiągania lub utrzymania dobrego stanu wód oraz związanych z nimi ekosystemów, a także wskazującą na konieczność wprowadzenia racjonalnych zasad gospodarowania wodami w przyszłości. Zgodnie z obowiązującą wówczas ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, przyjęte przez Radę Ministrów w 2011 r. plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy nie miały charakteru prawa powszechnie obowiązującego. Obecnie, zgodnie z art. 114 ust. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, aktualizacja planów gospodarowania wodami przyjmowana w formie rozporządzenia będzie stanowiła prawo powszechnie obowiązujące, dzięki czemu będzie wywierać realny wpływ na działania zainteresowanych podmiotów.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), nie wymaga notyfikacji.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Mariusz Gajda, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Małgorzata Bogucka-Szymalska, tel. (22) 36-92-024 e-mail: małgorzata.bogucka-szymalska@mos.gov.pl Departament Zasobów Wodnych MŚ</p>	<p>Data sporządzenia 21.07.2016 r.</p> <p>Źródło: Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne Prawo UE – dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275), zwana dalej RDW</p> <p>Nr w wykazie prac RC7</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

I. Kontekst proceduralny

Podstawowym, rozwiązywanym problemem jest ustalenie ram ochrony wód, ustalenie działań zmierzających do utrzymania bądź poprawy ich stanu oraz umożliwienie prowadzenia inwestycji mogących negatywnie wpływać na stan wód, których realizację uzasadnia nadrzędny interes publiczny. Przyjęcie planów jest również wypełnieniem obowiązku nałożonego na Polskę oraz inne kraje członkowskie Unii Europejskiej, na mocy prawa UE – RDW. Ten akt prawa mówi wprost o konieczności przeprowadzania aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW), a sam obowiązek sporządzenia planów gospodarowania wodami (PGW) wynika z jego art. 13 ust. 1. Zgodnie z przepisami prawa europejskiego aktualizacja PGW jest wymagana po 15 latach od wejścia w życie przedmiotowej dyrektywy. Jednocześnie warunek ten został nałożony na środki pochodzące z budżetu UE na lata 2014–2020¹⁾ – zgodnie z jego brzmieniem uruchomienie środków w ramach programów operacyjnych na działania związane z gospodarką wodną oraz żegluga śródlądową jest związane z koniecznością przyjęcia aPGW i zatwierdzenia ich przez Komisję Europejską (tzw. warunkowość ex ante).

Po raz pierwszy PGW na obszarze dorzecza Niemna został opracowany w 2009 r., a następnie 22 lutego 2011 r. zatwierdzony przez Radę Ministrów. W wyniku nowelizacji ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne zgodnie z obowiązującym prawodawstwem wymagane było przyjęcie przedmiotowych aktualizacji planów gospodarowania wodami do 22 grudnia 2015 r. w formie rozporządzenia Rady Ministrów, a następnie przesłanie stosownego dokumentu do Komisji Europejskiej do końca marca 2016 r. Od grudnia 2015 r. trwała weryfikacja przygotowanych planów pod kątem priorytetów Rządu RP.

II. Kontekst merytoryczny

Obszar dorzecza Niemna obejmuje powierzchnię ok. 1,0% terytorium Polski (ok. 2.515 km²). Pod względem administracyjnym leży w granicach województwa podlaskiego. Dorzecze Niemna obejmuje także rzeki: Czarna Hańcza, Świsłocz, Łosośna oraz Szeszupa. Dla tego obszaru dorzecza istnieje konieczność opracowania aktualizacji PGW.

Aktualizacja PGW w cyklu 6-letnim, wynika z konieczności weryfikacji i aktualizacji danych odnoszących się do obszaru dorzecza. Aktualny zakres informacji, który jest wymagany w aPGW wynika z art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2013 r. w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy.

Główne kwestie określone w rozporządzeniu to m.in.:

- a) podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- b) ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- c) podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód,
- d) podsumowanie działań zawartych w aktualizacji programu wodno-środowiskowego (aPWŚK) kraju, z uwzględnieniem sposobów osiągnięcia ustanawianych celów środowiskowych,

¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.).

e) lista inwestycji mogących oddziaływać negatywnie na stan lub potencjał jednolitych części wód.

Jednym z elementów aPGW jest podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Podsumowanie to jest wykonane na podstawie opracowanego dokumentu pn. Analiza presji i oddziaływań. Poszczególne presje są identyfikowane dla wszystkich jednolitych części wód. Podczas opracowania tego zagadnienia analizie poddawanych jest wiele czynników. Do najważniejszych należą:

- punktowe źródła zanieczyszczeń komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, zwłaszcza pochodzenia rolniczego i komunalnego,
- znaczące pobory wody,
- zmiany morfologiczne cieków.

Oceny wpływu dokonuje się poprzez porównanie czynników powodujących presje ze stanem środowiska wodnego na podstawie dostępnych danych monitoringowych.

Ważnym elementem aPGW jest podsumowanie działań (podstawowych i uzupełniających) zawartych w aPWŚK, z uwzględnieniem sposobów osiągania ustanawianych dla jednolitych części wód (JCW) celów środowiskowych. Działania podstawowe wynikają z obowiązującego prawa i są przeznaczone do realizacji dla wszystkich JCW niezależnie od ich aktualnego stanu. Działania uzupełniające to działania, które mogą zostać wdrożone w celu osiągnięcia przez JCW celów środowiskowych.

Również istotną kwestią w aPGW jest identyfikacja projektów mogących wywierać negatywny wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i analiza przesłanek, o których mowa w art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

Ponadto zgodnie z art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne aktualizowany PGW, oprócz zakresu informacji wymaganego art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, odnoszącego się do wszystkich planów, powinien również zawierać:

- a) podsumowanie wszelkich zmian lub uaktualnień dokonanych od dnia ogłoszenia poprzedniego PGW;
- b) ocenę postępu w osiąganiu celów środowiskowych, z prezentacją wyników monitoringu w okresie objętym poprzednim planem oraz wyjaśnieniem przyczyn ewentualnego nieosiągnięcia niektórych celów środowiskowych;
- c) charakterystykę i wyjaśnienie wszystkich działań przewidzianych we wcześniejszej wersji PGW, które nie zostały zastosowane;
- d) charakterystykę koniecznych dodatkowych działań ustalonych w trakcie realizacji planu.

III. Warunkowość ex ante

Poza wskazanymi zasadniczymi problemami, aPGW wypełniają warunek ex ante dla środków UE na lata 2014–2020, którego wypełnienie daje podstawy do realizacji zobowiązań zawartych w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz regionalnych programach operacyjnych na lata 2014–2020.

Kwestia środków europejskich jest o tyle istotna, że jednym z problemów, jakie stwierdzono przy pierwszych przyjętych PGW były, według Komisji Europejskiej, braki w zakresie strategicznego podejścia do gospodarki wodnej w Polsce oraz niedociągnięcia i brak spójności w procesie planowania.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

I. Rekomendowane działanie w kontekście proceduralnym

W przypadku rekomendowanego rozwiązania, formuła postulowanego działania (opracowanie aPGW) została ściśle określona w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne i RDW.

Tym samym, już po opracowaniu pierwszego PGW na obszarze dorzecza Niemna rozpoczęto działania zmierzające do jego aktualizacji.

Zmiany w prawodawstwie polskim, które miały miejsce od czasu opublikowania pierwszego PGW, pozwoliły w pełni dostosować je do zasad zarządzania zasobami wodnymi zgodnie z wymogami RDW. Szczególne znaczenie miała nowelizacja ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne wprowadzona ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 32, poz.159, z późn. zm.).

Powyższa zmiana w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne zakładała przede wszystkim wprowadzenie definicji celów środowiskowych, regulowała kwestie odstępstw od osiągania tych celów, ustanawiała także normy jakości w dziedzinie polityki wodnej (normy jakości EQS); omawiana nowelizacja miała także na celu wprowadzenie instrumentów umożliwiających utrzymanie jednolitych części wód oraz obszarów chronionych w niepogorszonej formie.

Po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów niniejsza aktualizacja, jako dokument strategiczny, stanowić będzie podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych, usprawniających proces osiągania lub utrzymania dobrego

stanu wód oraz związanych z nimi ekosystemów, a także wskazujących na konieczność wprowadzenia racjonalnych zasad gospodarowania wodami w przyszłości.

II. Rekomendowane działanie w kontekście merytorycznym

Aktualizowany PGW na obszarze dorzecza Niemna zawiera zaktualizowane informacje w zakresie wynikającym z art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, tj.:

- a) podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- b) ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- c) podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód,
- d) podsumowanie działań zawartych w aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK), z uwzględnieniem sposobów osiągnięcia ustanawianych celów środowiskowych.

W ramach identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych, mających wpływ na jednolite części wód powierzchniowych, przeanalizowano wszystkie presje i podzielono je na następujące kategorie:

- punktowe źródła zanieczyszczeń,
- rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń,
- zmiany hydromorfologiczne.

Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych przez poszczególne kategorie wód określono na podstawie oceny stanu przeprowadzonej na podstawie danych z lat 2010–2012. Szczegółowe informacje na temat zostały umieszczone w załączniku do rozporządzenia.

W aPGW zawarto również podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód, której jednym z celów jest określenie stopnia zwrotu kosztów za usługi wodne. Zasady zwrotu kosztów za usługi wodne muszą uwzględniać nie tylko koszty finansowe, ale również koszty środowiskowe i zasobowe.

Działania zawarte w aPWŚK w dorzeczu Niemna obejmują przede wszystkim porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach aktualnie nieobjętych zasięgiem sieci kanalizacji, działania mające na celu ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych oraz działania uzupełniające związane z monitoringiem, a także działania kontrolne.

W tym aspekcie planowanymi narzędziami interwencji są nie tylko działania postulowane w regulacji, ale także programy, np. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Narzędziami interwencji są w przypadku planów listy zadań, czyli wpisanie konkretnych działań na obszarach dorzeczy jako wskazanych elementów interwencji.

Efektom realizacji aPGW poprzez wykonanie działań zawartych w aktualizacji PWŚK będzie utrzymanie lub poprawa stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

W aPGW nie zidentyfikowano projektów mogących wywierać negatywny wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i dokonano analizy przesłanek, o których mowa w art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

Efektom prac jest syntetyczne tabelaryczne zestawienie projektów w aPGW wraz z informacją o wynikach analizy. W aPGW zawarto również:

- a) podsumowanie wszelkich zmian lub uaktualnień dokonanych od dnia ogłoszenia poprzedniego PGW;
- b) ocenę postępu w osiągnięciu celów środowiskowych, z prezentacją wyników monitoringu w okresie objętym poprzednim planem oraz wyjaśnieniem przyczyn ewentualnego nieosiągnięcia niektórych celów środowiskowych;
- c) charakterystykę i wyjaśnienie wszystkich działań przewidzianych we wcześniejszej wersji PGW, które nie zostały zastosowane;
- d) charakterystykę koniecznych dodatkowych działań ustalonych w trakcie realizacji planu.

III. Warunkowość ex ante

Oczekiwanym, generalnym efektem aPGW będzie wypełnienie warunku ex ante, który pozwoli na uruchomienie środków UE na poziomie krajowym i regionalnym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Zgodnie z wymaganiami RDW, każde państwo członkowskie jest zobligowane do opracowania i opublikowania w terminie do 22 grudnia 2015 r. aPGW. Poprzez przygotowanie tych dokumentów kraje zapewniają dobór właściwego programu działań dla wszystkich obszarów dorzeczy leżących na ich terytorium, mającego na celu utrzymanie lub poprawę stanu wód. Wdrażanie RDW i zarządzanie zasobami wodnymi we wszystkich krajach UE odbywa się na podstawie tzw. modelu DPSIR, tj. dostępnej wiedzy dotyczącej czynników sprawczych (drivers) – D, presji (pressures) – P, stanu (state) – S, oddziaływań (impacts) – I oraz środków zaradczych (responses) – R, które stanowią podstawę planowania w gospodarce wodnej. Szczegółowe informacje w zakresie presji antropogenicznej i jej oddziaływań na poszczególne części wód powierzchniowych, podziemnych, a także dane monitoringowe pozwalają na dobór uzasadnionych ekonomicznie działań zmierzających do osiągnięcia dobrego stanu wód. Mimo tego dobry stan nie wszędzie uda się osiągnąć w zakładanym

terminie. Problemy z osiągnięciem celów środowiskowych (do 2015 r.) występują w całej UE i nie jest możliwe ich wyeliminowanie, dlatego w RDW przewidziano system odstępstw/derogacji. Jego założeniem jest umożliwienie rozwoju gospodarczego w sposób zrównoważony, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań dla środowiska wodnego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
mieszkańcy i jednostki samorządu terytorialnego Powiaty	Mieszkańcy 122,5 tys. Powiaty 6 Gminy 26	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej	poprawa lub utrzymanie dobrego stanu wód
użytkownicy pozwoleń wodnoprawnych i organy je wydające	Ok. 800 wydanych pozwoleń	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej	pozwolenie wodnoprawne jest wydawane na czas określony, a jego treść nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.
Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej/ Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej	1+1	-	monitoring i sprawozdawczość w zakresie wdrażania aPGW

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna był przedmiotem konsultacji publicznych i opiniowania z terminem 14 dni na zgłoszenie ewentualnych uwag.

Projekt rozporządzenia w dniu 6 października 2015 r. został opublikowany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny w celu zgłaszania uwag do ww. projektów w terminie do 20 października 2015 r.

W toku prac nad projektem rozporządzenia nie zgłoszono do niego uwag w ramach konsultacji publicznych dokumentu.

Od 25 listopada 2014 r. do 22 czerwca 2015 r. trwały natomiast konsultacje społeczne aPGW. W tym czasie wiele grup użytkowników wód wypowiedziało się oraz przesłało uwagi i wnioski do aktualizowanych dokumentów. Zorganizowano 20 spotkań konsultacyjnych na 10 obszarach dorzeczy w Polsce, przeprowadzono 8 konferencji w największych miastach w Polsce i spotkań w ramach badań jakościowych. Spotkania, konferencje oraz Krajowe Forum Wodne były znakomitą okazją do dyskusji szerokiego grona interesariuszy na temat gospodarki wodnej i projektów planów. W sumie zgromadziły one prawie 2000 osób, które mogły bezpośrednio z ekspertami opracowującymi aPGW dyskutować nad dokumentami w celu wypracowania kompromisu wielu środowisk. Za pośrednictwem ankiet drukowanych i internetowych wypowiedziało się ponad 4300 respondentów. Szczegółowy opis procesu konsultacji znajduje się w aPGW dla obszaru dorzecza Niemna.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Gospodarowanie wodami musi być prowadzone z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości, przy uwzględnieniu zasady wspólnych interesów. Jednym z podstawowych instrumentów zarządzania zasobami wodnymi jest planowanie w gospodarowaniu wodami, które służy programowaniu i koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu ekologicznego wód, poprawę stanu zasobów wodnych i możliwości korzystania z wód, redukcję ilości substancji i zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lub do ziemi, mogących negatywnie oddziaływać na wody. Dokumentami planistycznymi w tym obszarze są: aPGW i aPWŚK.</p> <p>PGW jest dokumentem o charakterze strategicznym, planistycznym, którego przyjęcie nie generuje bezpośrednich skutków finansowych. Dokument ten nie rodzi zobowiązań do realizacji zadań, ale pozwala potencjalnym inwestorom (nie tylko publicznym) na prowadzenie inwestycji. Samo wskazanie nie przesądza jednak o koszcie inwestycji, który będzie możliwy do oszacowania po wydaniu decyzji o pozwoleniu na budowę dla danej inwestycji.</p> <p>aPWŚK jest programem działań, których realizacja ma służyć utrzymaniu lub poprawie stanu lub potencjału JCW. Do każdego z zaproponowanych działań w aPWŚK przypisano jednostkę odpowiedzialną za ich realizację, oszacowano potencjalny koszt, harmonogram ich realizacji (w podziale kwartalnym) oraz wskazano potencjalne źródła finansowania. Ponadto wykonano analizę ekonomiczną kosztów i korzyści dla wybranych działań, której wynik stanowił podstawę wyboru właściwego wariantu.</p> <p>Koszty realizacji działań zawartych w aPWŚK ponoszone będą przez szereg jednostek sektora publicznego oraz sektora prywatnego, które zostały wskazane jako potencjalne źródła finansowania planów. Dla dorzecza Niemna jest to kwota sięgająca ok. 50 mln zł. Powyższe inwestycje i ich koszty nie wynikają z aktualizacji planu gospodarowania wodami, zostały one określone w PWŚK (aktualizacji z 2015 r.). Procedowany obecnie dokument zawiera zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne jedynie podsumowanie działań zawartych w aPWŚK.</p> <p><u>Umożliwienie uruchomienia środków europejskich – warunkowość ex ante</u></p> <p>Przyjęcie aPGW w drodze rozporządzenia przez Radę Ministrów pozwoli na uruchomienie środków finansowych przewidzianych dla Polski w ramach programów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności UE na lata 2014–2020, które obejmują m.in. realizację działań związanych z gospodarką wodną/wodno-ściekową. Dokumenty te mają również znaczenie dla realizacji projektów związanych z gospodarką wodną oraz żegluga śródlądową ze względu na fakt, że możliwość ich realizacji jest uzależniona od umieszczenia ich w tych dokumentach.</p> <p>Należy tu przede wszystkim wymienić: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz 15 regionalnych programów operacyjnych dla województw: cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami w obszarze gospodarki wodno-ściekowej oraz cel tematyczny 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem²⁾, w ramach którego planowane jest finansowanie inwestycji przeciwpowodziowych.</p>											

²⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Cel tematyczny	POIiŚ 2014–2020	RPO 2014–2020 (łącznie dla województw)
CT 6	1 621 mln euro	802,5 mln euro
CT 5	700 mln euro	372 mln euro

Ponadto w przypadku inwestycji z zakresu żeglugi śródlądowej całkowitą kwotę dostępnych środków pochodzących z budżetu UE (zgodnie z podziałem alokacji w ramach POIiŚ 2014–2020 priorytet III działanie 3.2 Rozwój transportu morskiego, śródlądowych dróg wodnych i połączeń multimodalnych) określono w wysokości 1 382 261 680 euro. W związku z powyższym przyjęcie aktualizacji aPGW warunkuje uruchomienie inwestycji o wartości ok. 4,88 mld euro ze środków pochodzących z budżetu UE.

Przyjęcie aPGW warunkuje również możliwość realizacji projektów z listy projektów morskich oraz z zakresu transportu śródlądowego zawartych w Dokumencie Implementacyjnym do Strategii rozwoju transportu do 2020 r.(z perspektywą do 2030 r.)³⁾, a także możliwość uruchomienia środków z innych źródeł (z przeznaczeniem na bezpieczeństwo powodziowe).

W związku z powyższym zatwierdzenie planów umożliwi uruchomienie inwestycji w ramach już zapewnionych środków w wysokości około 23,7 mld⁴⁾ PLN (łącznie na aPGW oraz PZRP, bez uwzględnienia środków przynależnych jednostkom samorządu terytorialnego oraz innych źródeł finansowania).

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
Niemierzalne	Duże przedsiębiorstwa	Wydawanie nowych pozwoleń wodnoprawnych nie może naruszać ustaleń PGW, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne dopuszcza się możliwość przeglądu pozwoleń wodnoprawnych, np. w przypadku wystąpienia deficytów wody na danym terenie możliwa jest zmiana warunków ich przyznania, nie wynika to jednak z przedmiotowego rozporządzenia.						
	Sektor rolnictwa	Przyjęcie rozporządzeń nie wpłynie na zmianę warunków gospodarowania w rolnictwie.						
	Rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Wdrażanie aPGW będzie zmierzało do poprawy stanu wód lub utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, a w konsekwencji poprawy jakości i warunków życia ludności poprzez zapewnienie lepszej						

³⁾ Dokument opracowany przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju i przyjęty uchwałą nr 201/2014 Rady Ministrów z dnia 13 października 2014 r.

⁴⁾ Sprawozdanie NFOŚiGW za 2014 r., str. 12.

		jakości wody do spożycia, zapewnienie lepszych warunków rekreacyjnych i wypoczynkowych, co będzie miało pozytywne przełożenie na życie i zdrowie ludzi.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak	☒ nie
	☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów	☐ zwiększenie liczby dokumentów	
☐ zmniejszenie liczby procedur	☐ zwiększenie liczby procedur	
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy	☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy	
☐ inne:	☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak	☐ nie
	☒ nie dotyczy	
Komentarz: Aktualizacja PGW na obszarze dorzecza Niemna stanowi w dużej mierze kontynuację PGW z 2009 r., dlatego nie zakłada się znaczącej zmiany obciążeń regulacyjnych w związku z jej przyjęciem.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Postulowane regulacje nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
X środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
X sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	X zdrowie
☐ inne:		
Omówienie wpływu	Generalnym celem aPGW jest poprawa stanu wód – realizacja celu RDW.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że rozporządzenie wejdzie w życie w III kwartale 2016 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
PGW podlegają ocenie Komisji Europejskiej. Raport z przygotowania ich aktualizacji zostanie przekazany w III kw. 2016 r. Ponadto działania zawarte w aPWŚK (podsumowane w aPGW) będą podlegały monitoringowi. W 2018 r. zostanie przekazany do KE raport z postępu i efektywności wdrażanych działań.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Załącznik 1. Wykaz istotnych źródeł informacji wykorzystanych do opracowania Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna.		

Załącznik 1. Wykaz istotnych źródeł informacji wykorzystanych do opracowania Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna

1. Analiza kosztów środowiskowych i zasobowych zgodnie z art. 9 RDW 2000/60/WE. Praca dla Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, maszynopis niepublikowany, Gliwice 2013
2. Analiza obecnego systemu ochrony przeciwpowodziowej na potrzeby opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Konsorcjum MGGP S.A. i IMGW-PIB na zlecenie KZGW, Kraków 2013
3. Antropopresja (Mapa geośrodowiskowa Polski w skali 1:50000, etap V lata 2008-2011 (kontynuacja i aktualizacja), część II – aktualizacja Mapy geośrodowiskowej Polski
4. Atlas klimatu Polski pod redakcją Haliny Lorenc. IMGW. Warszawa 2005
5. Badania ichtiofauny w latach 2010-2012 dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód wraz z udziałem w europejskim ćwiczeniu interkalibracyjnym – rzeki – Etap IV. Instytut Rybactwa Śródlądowego, Żabieniec/Olsztyn, 2013
6. Białokoz W., Chybowski Ł., Wołos A., Zdanowski B., Draszkiewicz – Mioduszevska H., Warunki referencyjne – ichtiofauna jezior, GIOŚ, Giżycko – Olsztyn 2011
7. Błachuta i in., Ocena potrzeb i priorytetów udroźnienia ciągłości morfologicznej rzek w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału wód w Polsce. 2010
8. Błachuta J., Picińska-Fatynowicz J., Kotowicz J., Mazurek M., Strońska M. Wdrożenie metody oceny stanu ekologicznego rzek na podstawie badań fitoplanktonu oraz opracowanie klucza do oznaczania fitoplanktonu w rzekach i jeziorach. Sprawozdanie z realizacji II etapu. GIOŚ, Wrocław, 2011
9. Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami załącznika II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Opracowanie analizy presji i wpływów zanieczyszczeń antropogenicznych w szczegółowym ujęciu wszystkich kategorii wód dla potrzeb opracowania aktualizacji programów działań i planów gospodarowania wodami – wody podziemne. IMGW. Kraków 2013 r.
10. Ciecierska H., Kolada A., Soszka H., Gołub M., Opracowanie podstaw metodycznych dla monitoringu biologicznego wód powierzchniowych w zakresie makrofitów i pilotowe ich zastosowanie dla części wód reprezentujących wybrane kategorie i typy. Etap II: Opracowanie metodyki badań terenowych makrofitów na potrzeby rutynowego monitoringu wód oraz metoda oceny i klasyfikacji stanu ekologicznego wód na podstawie makrofitów. Tom II – Jeziora. MŚ, Warszawa, Poznań, Olsztyn, 2006
11. Dekadowy Biuletyn Agrometeorologiczny 2001-2 i Biuletyn Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej 2003-2007, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa
12. Diagnoza aktualnego stanu gospodarki wodnej, KZGW 2010
13. Dokument roboczy służb Komisji, państwo członkowskie: Polska, towarzyszący dokumentowi: Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrażania ramowej dyrektywy wodnej (2000/60/WE) Planu gospodarowania wodami w wodami na obszarze dorzeczy
14. „Współpraca międzynarodowa pomiędzy Polską a Litwą w zakresie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna”, dokument opracowany przez Polsko-Litewską Grupę Roboczą Nr. 1 i zatwierdzony przez Polsko-Litewską Komisję do spraw Wód Granicznych w trakcie III posiedzenia Komisji w dniach 21-22 maja 2015 r.
15. Duarte C. M., Conley D. J., Carstensen J., Sanchez-Camacho M., Return to Neverland: Shifting Baselines Affect eutrophication restoration targets. *Estuaries and Coasts*, 32:29-36, 2009
16. Duda R., Witzak S., Żurek A., Rysunek wrażliwości wód podziemnych Polski na zanieczyszczenie 1:500000. 2011
17. Dynowska I., Odpyływ rzeczny. [w:] Najgrakowski M. (red.), Atlas Rzeczypospolitej Polskiej. Polska Akademia Nauk, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, Warszawa, 1994
18. Hobot A. i inni (praca zbiorowa): Ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), podziemnych (JCWPd) i obszarów chronionych. Gliwice 2013

- 19.<http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//1/47153/47185/47186/dokument130816.pdf>
- 20.<http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/269140/269174/269175/dokument158579.pdf>
- 21.<http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/269140/269174/269175/dokument158582.pdf>
- 22.<http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/269140>
- 23.<http://www.kzgw.gov.pl/Dyrektywa-Azotanowa.html>
- 24.<http://www.rdw.org.pl/pl/punkty-kontaktowe>
- 25.http://www.warszawa.rzgw.gov.pl/gorne_menu-wspolpraca_miedzynarodowa-na_wodach_granicznych-litwa.html
26. Hutorowicz A., Pasztaleniec A., Opracowanie metodyki oceny stanu ekologicznego jezior w oparciu o fitoplankton. GIOŚ. Warszawa, Olsztyn, 2009
27. Identyfikacja znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną wpływu tych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne w regionie wodnym Dolnej Wisły, Pectore-Eco Sp. z o. o, Gliwice 2012
28. Informacja Państwowej Służby Hydrogeologicznej na temat stanu zasobów wód podziemnych w Polsce (stan na dzień 31.12.2013r.), marzec 2014
29. Kazimierski B. i inni, Program monitoringu JCWPd na terenie Polski. 2005
30. Knyszyński F., Stępień M., Janigacz E., Klasyfikacja JCWPd pod względem potencjalnego zakresu działań podstawowych i uzupełniających, 2014
31. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Plan ochrony zasobów wodnych Europy. KE. Bruksela 14 XI 2012
32. Kondracki J., Geografia regionalna Polski. 1998
33. Kossowska-Cezak U., Wawer J., 2014, Skrajności termiczne w klimacie Warszawy (1947-2013), 2014, Prace i Studia Geograficzne, WGSR UW, Warszawa
34. Kożuchowski K. Zmienność opadów atmosferycznych w Polsce w XX i XXI wieku, [w:] Kożuchowski K., (red.), Skala, uwarunkowania i perspektywy współczesnych zmian klimatycznych w Polsce. Łódź, 2004
35. Kożuchowski K., Żmudzka E., 100-Year Series of Areally Averaged Temperatures and Precipitation Totals in Poland, [w:] J.L. Pyka, M. Dębicka, A. Szczepankiewicz-Szmryka, M. Sobik, M. Błaś (red.), Man and Climate in the 20th Century, Studia Geograficzne, 75, Acta Universitatis Wratislaviensis, 2542, Wrocław, 2003
36. Kuczyńska A. (kierownik zadania), listopad 2013 – Raport o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012. Zadanie 8: Interpretacja wyników monitoringu stanu chemicznego i ilościowego, ocena stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych (w podziale na 161 i 172 JCWPd), opracowanie raportu o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach, wykonane w ramach realizacji II etapu umowy nr 21/2012/F z dnia 20.08.2012 r. Wyk. PIG-PIB. S. 138
37. Mały rocznik statystyczny Polski 2009, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2009
38. Mały rocznik statystyczny Polski 2014, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014
39. Metodyka opracowania aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju. Mott MacDonald. Warszawa, 2014
40. Ocena presji rolniczej na stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz wskazanie obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego. IUNiG, PIB w Puławach 2011
41. Ocena stanu wód powierzchniowych w latach 2010-2012. GIOŚ
42. Opracowanie analizy presji i wpływów zanieczyszczeń antropogenicznych w szczegółowym ujęciu wszystkich kategorii wód dla potrzeb opracowania aktualizacji programów działań i planów gospodarowania wodami. IMGW. Kraków, 2013
43. Opracowanie analizy zwrotu kosztów za usługi wodne z uwzględnieniem prognozy rozwoju na obszarach dorzeczy, KZGW, 2013
44. Opracowanie metodyki weryfikacji silnie zmienionych i sztucznych części wód przejściowych i przybrzeżnych., IMGW. Gdynia 2011

45. Opracowanie metodyki weryfikacji silnie zmienionych i sztucznych części wód jeziornych. IMGW. Poznań 2011
46. Palak-Mazur D. (kierownik tematu), czerwiec 2014 – Synteza wyników oceny stanu wód podziemnych w dorzeczach według danych z 2012 r. Wyk. PIG-PIB. S. 54
47. Picińska-Fałtynowicz J., Błachuta J., Wytyczne metodyczne do przeprowadzenia oceny stanu ekologicznego jednolitych części wód rzek i jezior oraz potencjału ekologicznego sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód płynących Polski na podstawie badań fitobentosu. Wrocław, 2010
48. Projekt CORINE Land Cover 2006, Europejska Agencja Środowiska
49. Projekt KLIMADA. MŚ, symulacje ICM, 2013
50. Projekt KLIMAT – Wpływ zmian klimatu na środowisko, gospodarkę i społeczeństwo. IMGW, 2012
51. Przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy. KZGW, Kraków 2008
52. Przewodnik do oceny stanu ekologicznego rzek na podstawie makrobezkręgowców bentosowych. GIOŚ, Warszawa 2012
53. Restytucja ryb wędrownych a drożność polskich rzek. WWF, 2004
54. Soszka H., Kolada A., Pasztaleniec A., Ochocka A., Kutyla S., Koprowska K. Ocena stanu jezior w latach 2010-2012 wraz z udziałem w ćwiczeniu interkalibracyjnym oraz opracowaniem metodyki oceny stanu ekologicznego jezior na podstawie makrobezkręgowców bentosowych. Etap V. Praca wykonana na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i sfinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy. Warszawa (maszynopis), 2013
55. Sporządzenie wykazu wielkości emisji i stężeń substancji priorytetowych oraz innych zanieczyszczeń, dla których zostały określone środowiskowe normy jakości w regionie wodnym. Pectore-Eco Sp. z o.o. Gliwice 2013
56. Sprawozdanie z realizacji zadań Sekretariatu ds. Morza Bałtyckiego za rok 2013. GIOŚ. Warszawa, marzec 2014
57. Szczegółowe wymagania, ograniczenia i priorytety dla potrzeb wdrażania planu gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce. Region wodny Niemna, MGGP, Kraków, 2010
58. Szoszkiewicz K., Zbińska J., Jusik Sz., Zgoła T., Opracowanie podstaw metodycznych dla monitoringu biologicznego wód powierzchniowych w zakresie makrofitów i pilotowe ich zastosowanie dla części wód reprezentujących wybrane kategorie i typy. Warszawa, Poznań, Olsztyn 2006
59. Typologia wód powierzchniowych i wyznaczenie części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z wymogami RDW 2000/60/WE. Konsorcjum IMGW, IOŚ, PIG, Instytut Morski, Warszawa 2004
60. Udział Polski w europejskim ćwiczeniu interkalibracyjnym w zakresie metod oceny stanu ekologicznego rzek i jezior w oparciu o fitobentos okrzemkowy, Materiały GIOŚ
61. Uszczegółowienie metodyki w zakresie ostatecznego wyznaczania silnie zmienionych i sztucznych części wód w Polsce. KZGW. Kraków 2007
62. Wibig J., Jakusik E., Warunki klimatyczne i oceanograficzne w Polsce i na Bałtyku południowym spodziewane zmiany i wytyczne do opracowania strategii adaptacyjnych w gospodarce krajowej. IMGW-PIB, 2012
63. www.helcom.fi
64. Wytyczne do analizy presji i oddziaływań zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, opracowane przez Grupę Roboczą. IMPRESS, 2002
65. Zadanie 25: Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami zał. II.2 RDW. PIG-PIB, 2013
66. Zawora T., Ziernicka A., Precipitation variability in time in Poland in the light of multi-annual mean values (1891-2000). *Studia Geograficzne 75 Acta Universitatis Wratislaviensis No 2542*, Wrocław 2003